

Stabiele omvang VUT-fondsen in 2000-2004

Drs. J.L. Gebraad en mw. T.R. Pfaff

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2006.
Bronvermelding is verplicht. Verveelvoudiging voor eigen gebruik of intern gebruik is toegestaan.

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2005–2006	= 2005 tot en met 2006
2005/2006	= het gemiddelde over de jaren 2005 tot en met 2006
2005/'06	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2005 en eindigend in 2006
2003/'04–2005/'06	= boekjaar enz., 2003/'04 tot en met 2005/'06

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen.

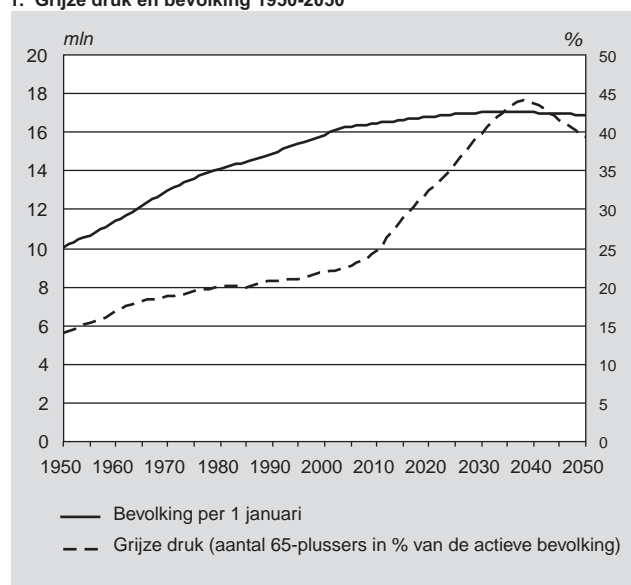
Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

VUT en prepensioen krijgen vanaf 2006 geen fiscale ondersteuning meer, en zullen in minder dan 10 jaar ophouden te bestaan. De omvang van de VUT-fondsen is stabiel. Elk jaar ontvangen de fondsen ongeveer 2,5 miljard euro aan premies, en keren ook weer 2,5 miljard euro uit. De beleggingsportefeuille heeft een omvang van 3 miljard euro.

VUT en prepensioen uit de gratie

Sinds 1 januari 2006 is de fiscale ondersteuning voor VUT- en prepensioenregelingen vervallen voor mensen die vanaf 1 januari 2005 55 jaar of ouder zijn. Deze maatregel heeft als doel een positieve impuls te geven aan de arbeidsparticipatie en op die manier een bijdrage te leveren aan het opvangen van de kosten die de vergrijzing van de bevolking met zich meebrengt. De vergrijzing kan worden afgemeten aan de zogenaamde grijze druk, dat is de verhouding tussen het aantal personen ouder dan 65 jaar en het aantal personen in de productieve levensfase van 20 tot 65 jaar. Deze grijze druk is opgelopen van 14,0 in 1950 tot 23,2 nu en zal naar verwachting oplopen tot 44,2 op de top van de vergrijzing in 2038.

1. Grijze druk en bevolking 1950-2050

Sinds het midden van de jaren negentig heeft zich een proces voltrokken waarbij VUT-regelingen zijn omgezet in prepensioenregelingen. Door de recente ontwikkelingen zijn VUT- en prepensioen in een sterfhuisfase beland. Alternatieven worden gezocht via voorzieningen in het gewone pensioen en de levensloopregeling.

Omvang VUT-fondsen

Het proces van omzetting van VUT-regelingen in prepensioenregelingen vanaf het midden van de jaren negentig heeft weinig of geen invloed gehad op de omvang van de VUT-fondsen. Zowel het balanstotaal als de uitkeringen en premies geven slechts geringe wijzigingen te zien. Dat de omzetting nog niet zichtbaar is in de omvang van de VUT-fondsen heeft diverse oorzaken. Zo wordt een deel van de VUT-regelingen uitgevoerd door pensioenfondsen of door ondernemingen, en omzetting daarvan blijft hier buiten beeld. Verder zorgen de bezuinigingsmaatregelen bij de

overheid voor een tegenovergestelde beweging, het aantal VUT-uitkeringen in deze sector kent juist een stijgende lijn.

De VUT-fondsen keerden in de periode 2000–2004 per jaar ongeveer 2,5 miljard euro uit aan de bij hen aangesloten Vutters. Omdat deze fondsen een omslagstelsel toepassen liggen de ontvangsten premies in dezelfde orde van grootte. In een omslagstelsel worden de uitkeringen aan de begunstigden in een bepaald jaar gefinancierd met premies die de werkenden betalen. Een ander gevolg van het omslagstelsel is dat de omvang van de beleggingen in vergelijking tot die van de uitkeringen en premies gering is. Vanaf 2000 bedroegen de beleggingen ongeveer drie miljard euro.

Tabel 1
Balansen VUT-fondsen

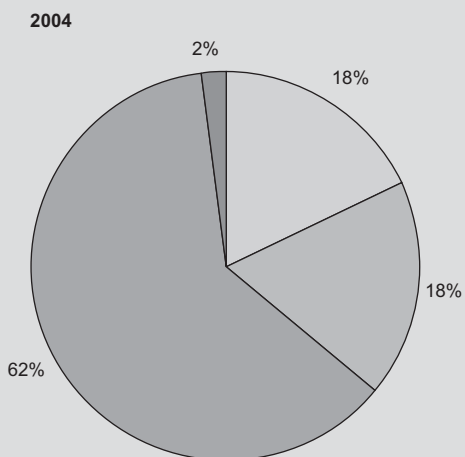
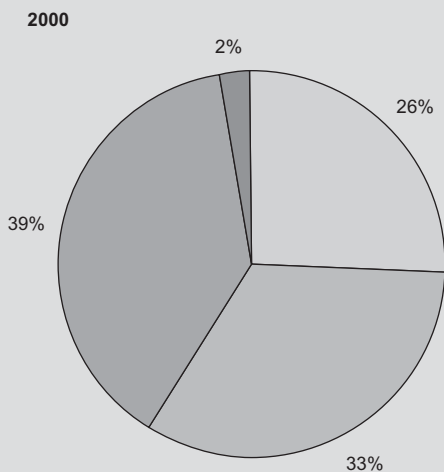
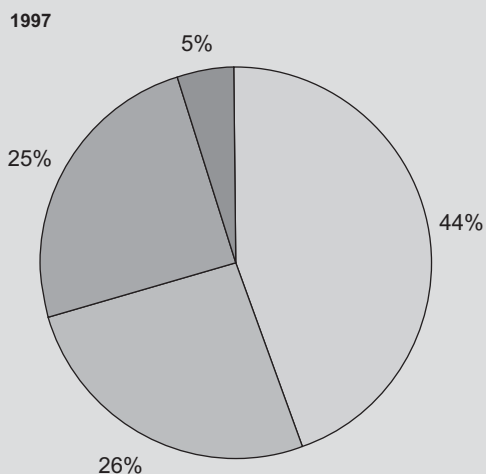
	2000	2001	2002	2003	2004
<i>mln euro</i>					
Activa					
Girale gelden	43	33	47	57	44
Deposito's	230	325	283	378	269
Obligaties	999	992	929	498	508
Aandelen	1 185	1 377	1 291	1 568	1 752
Leningen op lange termijn	74	86	53	28	52
Leningen op korte termijn	512	233	323	480	193
Overige vorderingen	454	548	452	403	344
Totaal activa	3 495	3 595	3 379	3 412	3 163
Passiva					
Eigen vermogen (reserves)	1 680	1 637	1 609	1 507	1 577
Voorziening VUT-verplichtingen	1 544	1 534	1 376	1 457	1 301
Overige voorzieningen	57	61	34	64	59
Leningen op korte termijn	33	66	21	14	18
Overige schulden	181	296	339	370	207
Totaal passiva	3 495	3 595	3 379	3 412	3 163

Tabel 2
Resultatenrekeningen VUT-fondsen

	2000	2001	2002	2003	2004
<i>mln euro</i>					
Lasten					
Uitkeringen	2 597	2 724	2 650	2 721	2 597
Voorziening VUT-verplichtingen	-9	-10	-158	80	-155
Administratiekosten	37	32	32	28	27
Overige lasten	24	27	14	46	24
Saldo	635	-44	-27	-103	71
Totaal lasten	3 285	2 729	2 511	2 773	2 563
Baten					
Totaal premies	2 676	2 611	2 442	2 621	2 408
Werkgever	1 612	1 465	1 394	1 455	1 328
Werknemer	996	1 146	1 045	1 155	1 072
Overig	68	0	2	12	8
Rente en dividend	114	93	60	116	145
Overige baten	495	25	10	35	11
Totaal baten	3 285	2 729	2 511	2 773	2 563

De samenstelling van de beleggingen is in de periode 1997–2004 ingrijpend gewijzigd. De omvang van de kortlopende beleggingen – girale gelden, deposito's en leningen op korte termijn – is aanzienlijk gedaald. De omvang van de aandelen is fors gestegen. Overigens beleggen VUT-fondsen vooral in aandelen in beleggingsinstellingen die vastrentend beleggen.

2. Minder kortlopende beleggingen en meer effecten in beleggingsportefeuille

Kortlopende beleggingen
 Obligaties
 Aandelen
 Leningen op schuldbekentenis

VUT-fondsen

Het CBS deelt de uitvoerders van de VUT-regelingen in drie groepen in. Twee van deze drie groepen blijven hier verder buiten beschouwing: de regelingen die bij pensioenfondsen en de regelingen die rechtstreeks door bedrijven worden uitgevoerd. De derde groep betreft regelingen voor bedrijfstakken die in afzonderlijke stichtingen zijn ondergebracht. Deze groep wordt aangeduid met de term VUT-fondsen. De daarbij betrokken bedrijfstakken zijn onder andere de metaalnijverheid, de bouw en de horeca. Daarnaast is er ook een VUT-fonds voor het overheidspersoneel.

De populatie bestond in 2004 uit 79 VUT-fondsen. De financiële gegevens zijn afkomstig uit de jaarverslagen van deze fondsen. Van de populatie zijn 77 fondsen direct waargenomen. De gegevens van de overige fondsen zijn via ophoging toegevoegd. De ophoging is gebaseerd op het aantal VUT-uitkeringen zoals ontleend aan de jaarverslagen. De ophoging bedraagt in 2004 slechts 0,04%.